سرمقاله

بانکداری غیرمتعارف؛ عامل تورم

دکتر پویا جبل‌عاملی / اقتصاددان

● امین‌الضرب بینشی عمیق داشت، وقتی بیان کرد اسباب ترقی فرنگستان وجود «بانک» است. متاسفانه ما در پنجاه سال گذشته از داشتن یک بانک واقعی محروم بوده‌ایم. وظیفه بانک، تبدیل سپرده‌های کوچک و موقت به وام‌های بهینه بزرگ‌تر و بلندمدت است. «بانکداری غیرمتعارف» ما ابدا به این وظیفه نزدیک هم نشده و بعد از یک قرن و نیم هنوز آرزوی دغدغه‌مندان مملکت برای داشتن بانک، بی‌جواب مانده است.

در ظاهر بنگاه‌هایی داریم که نام بانک را یدک می‌کشند و باز در ظاهر سپرده‌گذار و وام‌گیرنده هم داریم، اما این موسسات به واسطه فرآیند کاری و قوانین و دستورالعمل‌هایی که بدان‌ها تحمیل شده، نقش بانکداری تجاری را ایفا نمی‌کنند. بانکداری کنونی ما، اولا نمی‌تواند پروژه‌های بهینه برای وام‌دهی را پیدا کند. ثانیا سپرده کافی برای حجم اقتصاد ایران و وام تقاضا شده وجود ندارد. ثالثا عدم توازن میان سپرده و وام به قدری است که نیازمند کمک از بانک مرکزی و افزون شدن کل‌های پولی می‌شود. رابعا به دلیل عدم کسب سود در کسب‌وکار اصلی بانکداری، بانک به روش‌های گوناگون به خود وام می‌دهد. از این رو، کسب‌وکار بانک در بانکداری غیرمتعارف ایران تنها جذب سپرده به منظور فاینانس کردن پروژه‌هایی است که خود بانک به اشکال مختلف در حال اجرای آن و کسب سود از آن پروژه‌هاست. در این میان باید تا جای ممکن نشان داد که دستورالعمل‌های مقام ناظر انجام می‌شود و ضمنا نشان داد که آن‌قدر بانک بزرگ است که بانک مرکزی باید در هنگام کم آوردن منابع به آن کمک کند. چنین فرآیند کسب‌وکاری تنها مختص ماست. علت آن: بانکداری غیرمتعارف.

در بانکداری متعارف، نرخ بهره به قدری است که انگیزه برای سپرده‌گذاری وجود دارد و در نتیجه بانک تنها با بسته‌بندی کردن سپرده به وام و دادن آن به بالاترین نرخ موجود، می‌تواند آن قدری کسب سود کند که نیاز نباشد به بیزینس دیگری فکر کند. در بانکداری متعارف فرنگستان، انگیزه برای کسب سود از طریق بانکداری تجاری وجود دارد و سیستم به گونه‌ای عمل می‌کند که هم سپرده‌گذار راضی است و هم وام‌گیرنده.

بانکداری غیرمتعارف ما با عدم پذیرش نرخ بهره، بانکداری تجاری را از انتفاع خارج می‌کند، سپرده‌گذار را از پس‌انداز کردن در بانک ناامید و تنها وام‌گیرنده را با نرخ‌های پایین خشنود می‌کند. حاصل کار مشخص است: چاپ پول از بانک مرکزی و گرفتن وام از سوی کسانی که بیشترین ارتباط را دارند و در عین حال ناترازی سیستمی. البته که این حاصل، جز عاملی برای تورم نخواهد بود. چنین بانکداری در هیچ کشور اسلامی دیگری وجود ندارد؛ چرا که آنان حداقل از یک سیستم دوگانه‌ای استفاده می‌کنند که بانکداری غیرمتعارف تنها بخش کوچکی از سیستم را گرفته و بقیه طبق روال بانکداری دنیا اداره می‌شود.

بانکداری ما نه تنها با عدم پذیرش نرخ بهره متعارف، بالذات ناتراز است و عاملی می‌شود برای تورم، بلکه بانک مرکزی نیز دیگر نمی‌تواند از طریق نرخ سیاستی خود روی انتظارات اثر بگذارد و سیاست پولی خود را پیش ببرد. در واقع بانک مرکزی هم باید ناترازی بانکداری غیرمتعارف را پر کند و هم شاهد باشد که کانال نرخ سیاستی‌اش به طور چشمگیری از کار بیفتد؛ زیرا قرار است نرخ سیاستی روی نرخ‌های سیستم بانکی موثر باشد و آن نرخ‌ها بر انتظارات مصرفی و سرمایه‌گذاری برای کنترل تورم. اما عملا نرخ‌های سیستم تاثیر بسزایی از نرخ سیاستی نمی‌گیرند و از این رو این ابزار بانک مرکزی نیز برای کنترل تورم کارآ نیست. هرچند بودجه و ناترازی بخش دولتی از عوامل اصلی ایجاد تورم افسار گسیخته در ایران است که در این مقال به آن نپرداختیم، اما بانکداری غیرمتعارف و عدم پذیرش نرخ بهره نیز قطعه‌ای مهم در پازل تورم ایران است که تا اصلاح نشود هم تورم معمول ۲ درصدی محقق نمی شود و هم پیشرفتی که امین‌الضرب در فرنگستان دیده بود، بروز نمی‌یابد.

سازمان آگهی های
روزنامه حدیث کرمان:
۰۹۳۶۳۷۲۱۷۱۶

وزیر نفت:

۱۱.۵ میلیون مترمکعب گاز مشعل جمع آوری شد

وزیر نفت گفت: از ابتدای دولت چهاردهم تاکنون حدود ۱۱.۵ میلیون مترمکعب در روز گازهای مشعل در قالب پروژه‌های مختلف جمع‌آوری شده که با احتساب رقم ۵.۵ میلیون مترمکعبی پیش از آغاز دولت، مجموع جمع‌آوری گازهای مشعل به حدود ۱۷ میلیون مترمکعب در روز رسیده است.

به گزارش مهر، محسن پاک‌نژاد با تشریح عملکرد دوساله وزارت نفت در دولت چهاردهم اظهار کرد: در نخستین روزهای حضورم در وزارت نفت، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها وضعیت ذخایر سوخت کشور، به‌ویژه بنزین و گازوئیل نیروگاه‌ها بود. با توجه به افزایش مصرف بنزین و نزدیک شدن به فصل سرد، موضوع تأمین سوخت نیروگاه‌ها با جدیت دنبال شد و رئیس جمهور نیز به‌صورت مستمر این مسئله را پیگیری می‌کرد.

قرارداد فشارافزایی پارس جنوبی

وی افزود: یکی از طرح‌های راهبردی که سال‌ها با عقب‌ماندگی مواجه بود، فشارافزایی میدان گازی پارس جنوبی بود. پس از چند ماه بررسی کارشناسی، قرارداد این طرح در اسفند ۱۴۰۳ به امضا رسید تا برای مقابله با افت فشار این میدان و جلوگیری از تشدید ناترازی گاز اقدام شود. پاک‌نژاد ادامه داد: حفاری درون‌میدانی در پارس جنوبی نیز از سال ۱۴۰۴ آغاز شد و بیش از ۳۰ حلقه چاه در قالب چند پیمان برنامه‌ریزی شد که بخشی از آنها به نتیجه رسیده و به افزایش تولید گاز کمک کرده‌اند.

افزایش تولید نفت و جمع‌آوری گازهای همراه

وزیر نفت با اشاره به برنامه افزایش تولید نفت گفت: از طرح افزایش ۲۵۰ هزار بشکه‌ای تولید نفت، تاکنون حدود ۷۰ تا ۸۰ هزار بشکه در روز محقق شده است. همچنین در حوزه میادین مشترک، بیش از ۳۰۰ هزار بشکه به ظرفیت فرآورش نفت خام افزوده شده است.

وی جمع‌آوری گازهای مشعل را از محورهای مورد تأکید رئیس‌جمهور دانست و گفت: رئیس‌جمهور حتی در شرایط جنگ نیز این موضوع را پیگیری می‌کرد و مرتب درباره روند اجرای پروژه‌ها سؤال داشت. نتیجه این پیگیری، جمع‌آوری حدود ۱۱.۵ میلیون مترمکعب گاز مشعل در روز طی دولت چهاردهم بوده است.

مدیریت صنعت نفت در شرایط جنگ

پاک‌نژاد با اشاره به حملات به تأسیسات نفت و گاز کشور اظهار کرد: در جنگ ۱۲ روزه و سپس جنگ ۴۰ روزه، پالایشگاه‌ها، انبارهای نفت و تأسیسات گازی مورد حمله قرار گرفتند، اما با تلاش کارکنان صنعت نفت، اختلال جدی در تأمین سوخت ایجاد نشد.

وی افزود: در حمله به چهار پالایشگاه گازی عسلویه نیز اگرچه بخشی از تولید کاهش یافت، اما با تلاش متخصصان، بخش‌هایی از ظرفیت تولید ظرف چند ساعت به مدار بازگشت و بازسازی پالایشگاه‌ها نیز چند روز پس از حمله آغاز شد. وزیر نفت ادامه داد: در طول جنگ ۴۰ روزه، صادرات نفت خام حتی یک ساعت متوقف نشد و با وجود بیش از ۵۵۰ بار اصابت به جزیره خارک، کارکنان صنعت نفت به بازگیری و صادرات ادامه دادند.

ناترازی انرژی و ضرورت مصرف متناسب

پاک‌نژاد ناترازی انرژی را حاصل یک یا دو سال ندانست و گفت: این مشکل طی حدود ۲۰ سال به‌تدریج انباشته شده و امروز در ابعاد بزرگی خود را نشان می‌دهد. افزایش تولید وظیفه صنعت نفت است، اما در کنار آن، بهینه‌سازی مصرف اهمیت بیشتری دارد.

وی تأکید کرد: هدف، «مصرف کم» نیست، بلکه «مصرف متناسب» است و اگر الگوی درست مصرف رعایت شود، به‌طور طبیعی میزان مصرف نیز کاهش پیدا می‌کند. وزیر نفت با اشاره به پویش «دو درجه کمتر» گفت: این طرح با پیشنهاد رئیس‌جمهور و همراهی مردم اجرا شد و نقش مهمی در مدیریت مصرف گاز داشت. برای کاهش واردات بنزین و منابع ارزی اختصاص‌یافته به آن نیز همراهی مردم ضروری است.

پزشکیان؛ پیگیر انرژی و گازهای مشعل

پاک‌نژاد با اشاره به حضورهای سرزده رئیس‌جمهور در وزارت نفت در روزهای جنگ گفت: حضور و شجاعت رئیس‌جمهور در آن شرایط برای کارکنان بسیار ارزشمند بود. حتی در روزهای جنگ نیز از من خواستند پروژه‌های جمع‌آوری گازهای مشعل را فراموش نکنم. وی افزود: رئیس‌جمهور در مصرف انرژی نیز خود الگو هستند؛ از روشنایی و وسایل سرمایشی کمتر استفاده می‌کنند و تأکید دارند صرفه‌جویی باید از خود مسئولان آغاز شود.

وزیر نفت در پایان با اشاره به عبارت «ولش کن» که رئیس‌جمهور در یکی از گفتگوها به کار برده بود، گفت: این عبارت صرفاً یک جمله عامیانه نیست، بلکه می‌تواند یک الگوی رفتاری برای برخورد با مسائل در خانواده، محیط کار، مدیریت و روابط اجتماعی باشد و به ایجاد آرامش کمک کند.

قطـرات آب را چـون لـحظات زنـدگی ارج نهیـم

وزارت نیرو
شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور (خاص تخصصی)
شرکت آب و فاضلاب استان کرمان

آگهی مناقصه
شماره ۳۲۴/ الف / ۰۶-۱۴۰۵ م.ع
نوبت اول

شرکت آب و فاضلاب استان کرمان در نظر دارد مناقصه عمومی با موضوع اجرا خط برق وکیل آباد نرماشیر به شماره سامانه ستاد ایران ۲۰۰۵۰۰۵۹۶۳۰۰۰۴۲۳ را با برآورد ۱۷.۲۵۶.۳۶۱.۸۰۱ ریال و مبلغ تضمین فرآیند ارجاع کار: ۸۶۲.۸۱۸.۰۹۰ ریال از محل اعتبارات عمرانی با حداقل تعداد: ۲ به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید. لذا از کلیه شرکت هایی که دارای گواهی معتبر صلاحیت انجام کار دارای حداقل رتبه ۵، در رشته نیرو می باشند دعوت می شود.

کلیه مراحل برگزاری مناقصات از دریافت اسناد مناقصات تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت سامانه ستاد به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

برنامه زمانی مناقصه:
تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۱۶ می باشد.
مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت ساعت ۱۹:۰۰ روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۱۷
مهلت زمانی ارائه پیشنهاد ساعت ۱۹ روز شنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۸
تاریخ تحویل ضمانتنامه به دفتر حراست شرکت ساعت ۱۴:۰۰ تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۸
زمان بازگشایی پاکت ها ساعت ۰۸:۰۰ صبح روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۹

لازم به ذکر است:
در جلسه ی گشایش پاکات مناقصه یک نفر نماینده از هر کدام از شرکت کنندگان می تواند حضور داشته باشد.

ضمانت نامه میتواند به یکی از روشهای زیر ارائه شود:
الف ۱ - ضمانت نامه بانکی جهت شرکت در مناقصه لازم است شرکت کنندگان نسبت به ارائه ضمانت نامه فرایند ارجاع کار منطبق بر آخرین نسخه آیین نامه تضمین معاملات دولتی اقدام نمایند (بدیهی است ارائه ی هرگونه ضمانت نامه خارج از فرمت آئین نامه از جمله ضمالت نامه شرکت در مناقصه قابل پذیرش نمی باشد و شرکت کننده از ادامه روند مناقصه حذف خواهد شد.
ضمانت نامه مربوط به موضوع مناقصه باید به مدت ۹۰ روز از آخرین تاریخ تحویل پیشنهاد قیمت اعتبار داشته باشد و برای سه ماه نیز قابل تمدید باشد.

الف - ۲ فیش واریزی:
ارائه فیش واریز وجه نقد به حساب بانکی سپرده حساب زیر:
مناقصه های داخلی به حساب بانک ملت به شماره ۱۸۶۰۸۱۹۵۷۷ با شناسه واریز ۲۶۵۷۴۸۰۳۰۲۳۱۶۴ بنام شرکت آب و فاضلات کرمان
مناقصه های عمرانی به حساب IR۷۶۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۰۲۵۹۰۷۱۴۶۵۳۲ به نام تمرکز وجوه سپرده شرکت آب و فاضلاب به شناسه واریز ۹۲۹۲۱۸۷۰۰ ۲۴۰۰۱۰۲۵۹۰۷۱۴۶۵۳۲۰۰۰۰

آدرس کرمان بلوار ۲۲ بهمن - نبش بلوار ساوه، شرکت آب و فاضلاب استان کرمان دفتر قراردادها و تلفن ۰۳۴۳۳۲۲۲۲۸۲

مدیریت روابط عمومی و آموزش همگانی